

मे.सोना पॉलीप्लास्ट,प्रा.ली.,माणिक भवन,पंचायत समिती कोपगांवच्या समोर,कोपरगांव, जि.अहमदनगर, पीन-४२३६०१ या सुक्ष्म सिंचन संच घटक उत्पादक कंपनीने शेतावरील पाणी व्यवस्थापन उपअभियानांतर्गत(OFWM) सन २०१४-१५ मध्ये पुरविलेल्या सुक्ष्म सिंचन संचातील घटकांच्या गुणवत्ता तपासणी साठी काढण्यात आलेल्या व तपासणीत अप्रमाणीत आढळून आलेल्या नमुन्या संदर्भात संचालक(फलोत्पादन) यांचेकडे दि.१२ जुलै,२०१६ रोजी घेण्यात आलेल्या सुनावणी वरील निर्णय....

प्रकरण क्र.०४/२०१४-१५
निर्णय दि.१२ जुलै,२०१६

सुक्ष्म सिंचन संच उत्पादक कंपनी	-	मे.सोना पॉलीप्लास्ट,प्रा.ली.,माणिक भवन,पंचायत समिती कोपगांवच्या समोर,कोपरगांव, जि.अहमदनगर, पीन-४२३६०१
सुक्ष्म सिंचन संच घटकाचा नमुना तपासणी करणारी यंत्रणा	-	वसंतदादा शुगर इन्स्टीट्यूट,मांजरी (बु.), ता.हवेली,जि.पुणे, पीन -४१२३०७
नमुना काढणारे अधिकारी	-	मंडल कृषी अधिकारी, टेंभूर्णी,ता.माढा

: विवेचन :

१) सन २०१४-१५ मध्ये राष्ट्रीय सुक्ष्म सिंचन अभियान (NMMI),अंतर्गत केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार राज्यात शेतावरील पाणी व्यवस्थापन उपअभियानांतर्गत(OFWM) काम करण्यासाठी कृषि आयुक्तालयाचे पत्र क्र.आ./१४-१५/कं.मान्यता/फलो-४/५४१,दि.१७.०९.२०१४ अन्वये मे.सोना पॉलीप्लास्ट,प्रा.ली.,माणिक भवन,पंचायत समिती कोपगांवच्या समोर,कोपरगांव, जि.अहमदनगर, पीन-४२३६०१ या सुक्ष्म सिंचन संच घटक उत्पादक कंपनीची नोंदणी करण्यात आली होती.

२) मे.सोना पॉलीप्लास्ट,प्रा.ली.,माणिक भवन,पंचायत समिती कोपगांवच्या समोर, कोपरगांव, जि.अहमदनगर, पीन-४२३६०१ कंपनीने उत्पादित केलेल्या व राष्ट्रीय शाश्वत शेती (NMSA)अभियानांतर्गत शेतावरील पाणी व्यवस्थापन उपअभियानांतर्गत (OFWM) सन २०१४-१५ मध्ये पुरविल्यात आलेल्या ठिबक सिंचन संचातील ईमिटर(ड्रीपर) या घटकाचा सोलापूर जिल्हयातील मंडल कृषी अधिकारी, टेंभूर्णी,ता.माढा यांनी कंपनीचे जिल्हयातील मे.जय सदगुरु एंटरप्रायजेस,अरण या वितरकांच्या विक्री केंद्रातून नमुने काढलेला होता.

३) मंडल कृषी अधिकारी, टेंभूर्णी,ता.माढा यांनी काढलेला ईमिटर(ड्रीपर) या घटकाचा नमुना जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,सोलापूर यांनी त्यांचे कार्यालयाचे पत्र तंत्र-४/राशाशेअ-१४-१५/नमुनेतपासणी/१७७३, दि.११/०५/२०१५,पत्र तंत्र-४/राशाशेअ-१४-१५/नमुनेतपासणी/४४९५,दि.१९/०६/२०१५ व पत्र तंत्र-४/राशा शेअ-१४-१५/नमुनेतपासणी/७२९८,दि.२८/१०/२०१५ अन्वये वसंतदादा शुगर इन्स्टीट्यूट.,मांजरी बु.या संस्थेकडे तपासणीसाठी पाठविले होते. त्याबाबतचा तपशिल खालील प्रमाणे आहे.

सुक्ष्म सिंचन घटक प्रकार(मीमी)/ डिस्चार्ज (एलपीएच)/ क्लास/ कॅटेगरी	नमुन्याचा कोड क्र.	बीआय एस क्र./ सीएमएल क्र.	बॅच क्र.	नमुना काढलेल्या अधिकाऱ्याचे पदनाम, मुख्यालय व नमुना काढल्याचा दिनांक	नमुना काढलेल्या वितरकाचे नांव	
ईमिटर(ड्रीपर) अन रेग्युलेटेड एलपीएच / बी	अन ८-	एसएओएसडी -१३	१३४८७ / ३६८५९८२	--	मंडल कृषी अधिकारी, टेंभूर्णी,ता.माढा दि.२१.०२.२०१५	मे.जय सदगुरु एंटरप्रायजेस, अरण

४) वसंतदादा शुगर इन्स्टीट्यूट.,मांजरी बु.यांनी सदर नमुन्याची तपासणी करुन त्यांचेकडील क्र.व्हीएसआय/अॅग्री-इंजी/डीआयएमटीईएल/३१३१,दि.०४.११.२०१५,पत्रक्र.व्ही एसआय/अॅग्री इंजी/डीआयएम टीईएल/४३६२,दि.१६.१२.२०१५, पत्रक्र.व्ही एसआय/अॅग्री इंजी/डीआयएम टीईएल/४५८५,दि.३०.२.२०१५ व पत्रक्र.व्ही एसआय/अॅग्री इंजी/डीआयएम टीईएल/४३६३,दि.१६.१२.२०१५ अन्वये तपासणी अहवाल जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांना सादर केला होते.

५) जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,सोलापूर यांनी सदरचे अहवाल त्यांचेकडील पत्र क्रमांक तंत्र-४/राशाशेअ-१४-१५/नमुनेतपासणी/१३९८,दि.२९.०२.२०१६ रोजीच्या पत्राद्वारे पुढील कार्यवाहीसाठी कृषि आयुक्तालयास सादर केले होते.

६) वसंतदादा शुगर इन्स्टीट्यूट.,मांजरी बु.यांनी सादर केलेल्या तपासणी अहवालानुसार मे.सोना पॉलीप्लास्ट, कोपरगांव यांनी उत्पादित केलेल्या व सोलापूर जिल्हयातील मंडल कृषी अधिकारी, टॅम्पूर्नी,ता.माढा यांनी कंपनीचे जिल्हयातील मे.जय सदगुरु एंटरप्रायजेस,अरण या वितरकांच्या विक्री केंद्रातून तपासणीसाठी काढलेला नमुना अप्रमाणित घोषित झालेला आहे. त्याचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

सुक्ष्म सिंचन घटक	नमुन्याचा कोड क्र.	बीआयएस क्र./ सीएमएल क्र.	तपासणीचा अहवाल																																																
ईमिटर(ड्रीपर) अन रेग्युलेटेड ८-एलपीएच / बी	एसएओए सडी-१३	१३४८७ / ३६८५९८२	'Tested emitter do not conforms IS 13487-1992 at clause no 8.1 and 8.2' सविस्तर तपशिल पुढील प्रमाणे																																																
			<table border="1"> <thead> <tr> <th>IS Clause</th> <th>Test</th> <th>Specified Requirement</th> <th>Results</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>8.1</td> <td>Uniformity of emission rate</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>a) Coefficient of variation Cv</td> <td>Shall not exceed 5 % for category - A 10 % for category - B</td> <td>-- 5.00 %</td> </tr> <tr> <td></td> <td>b) Deviation of mean emission rate from nominal emission rate</td> <td>shall not more than +/- 5% for category - A +/- 10% for category - B</td> <td>-- (-)39.50%</td> </tr> <tr> <td>8.2</td> <td>Emission rate as a fuctional of intel pressure Intel Pressure, Kg/cm2</td> <td>q from manufacturers curve,LPH</td> <td>Avrage emission rate (- q) LPH</td> </tr> <tr> <td></td> <td>a) 0.50</td> <td>6.80</td> <td>7.99</td> </tr> <tr> <td></td> <td>b) 1.0</td> <td>8.00</td> <td>11.44</td> </tr> <tr> <td></td> <td>c) 1.50</td> <td>9.60</td> <td>13.66</td> </tr> <tr> <td>8.2</td> <td>Percentage deviation of emmission rate at pressure, Kg/cm2</td> <td>The - q shall comferm to the manufacturers publication within deviation of +/- 5% for category - A +/- 10% for category - B</td> <td>-- (+)17.50% (+)39.25% (+)42.29%</td> </tr> <tr> <td></td> <td>a) 0.50</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>b) 1.0</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>c) 1.50</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	IS Clause	Test	Specified Requirement	Results	8.1	Uniformity of emission rate				a) Coefficient of variation Cv	Shall not exceed 5 % for category - A 10 % for category - B	-- 5.00 %		b) Deviation of mean emission rate from nominal emission rate	shall not more than +/- 5% for category - A +/- 10% for category - B	-- (-)39.50%	8.2	Emission rate as a fuctional of intel pressure Intel Pressure, Kg/cm2	q from manufacturers curve,LPH	Avrage emission rate (- q) LPH		a) 0.50	6.80	7.99		b) 1.0	8.00	11.44		c) 1.50	9.60	13.66	8.2	Percentage deviation of emmission rate at pressure, Kg/cm2	The - q shall comferm to the manufacturers publication within deviation of +/- 5% for category - A +/- 10% for category - B	-- (+)17.50% (+)39.25% (+)42.29%		a) 0.50				b) 1.0				c) 1.50		
IS Clause	Test	Specified Requirement	Results																																																
8.1	Uniformity of emission rate																																																		
	a) Coefficient of variation Cv	Shall not exceed 5 % for category - A 10 % for category - B	-- 5.00 %																																																
	b) Deviation of mean emission rate from nominal emission rate	shall not more than +/- 5% for category - A +/- 10% for category - B	-- (-)39.50%																																																
8.2	Emission rate as a fuctional of intel pressure Intel Pressure, Kg/cm2	q from manufacturers curve,LPH	Avrage emission rate (- q) LPH																																																
	a) 0.50	6.80	7.99																																																
	b) 1.0	8.00	11.44																																																
	c) 1.50	9.60	13.66																																																
8.2	Percentage deviation of emmission rate at pressure, Kg/cm2	The - q shall comferm to the manufacturers publication within deviation of +/- 5% for category - A +/- 10% for category - B	-- (+)17.50% (+)39.25% (+)42.29%																																																
	a) 0.50																																																		
	b) 1.0																																																		
	c) 1.50																																																		

७) वरील अहवालाचे अवलोकन केले असता ईमिटर(ड्रीपर)चे नमुने इमिशन रेटमध्ये क्षम्य मर्यादेपेक्षा जास्त असल्याचे दिसून आल्यामुळे अप्रमाणित आढळून आले आहेत. त्यामुळे सुक्ष्म सिंचन संच बसविताना केलेल्या करारनाम्यानुसार व त्यात नमुद केलेल्या अटी व शर्तीचे तसेच केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनांचे उल्लंघन होत असल्याचे दिसून येते. तसेच पुरविलेले साहित्य गुणवत्तापूर्ण नसल्याचे दिसून येते.

उपरोक्त विवेचनाच्या पश्वर्भूमीवर ईमिटर(ड्रीपर) या घटकाच्या अप्रमाणीत आढळून आलेल्या नमुन्यांबाबत मे.सोना पॉलीप्लास्ट,प्रा.ली.,माणिक भवन,पंचायत समिती कोपगांवच्या समोर, कोपरगांव, जि.अहमदनगर, पीन-४२३६०१ यांना त्यांचे म्हणने समक्ष मांडण्यासाठी संधी देवून दि.१२/०७/२०१६ रोजी संचालक (फलोत्पादन) यांचे समोर सुनावणी घेण्यात आली. सदर सुनावणीच्या वेळी खालील प्रमाणे विविध यंत्रणांचे अधिकारी / प्रतिनिधी उपस्थित होते.

सुनावणीसाठी उपस्थिती -

अ. क्र.	अधिकारी / कर्मचारी / कंपनी प्रतिनिधी नांव	पदनाम व मुख्यालय
१.	डॉ.सु.शं.अडसूळ	कृषि संचालक (फलोत्पादन) कृषि आयुक्तालय,शिवजीनगर, पुणे-५
२.	श्री.जालिंदर पांगरे	कृषि उपसंचालक (फलो-४) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे ४११ ००५
३.	श्री.सुधीर शिवशरण	एरिया मॅनेजर, प्रतिनिधी , मे.सोना पॉलीप्लास्ट,प्रा.ली.,माणिक भवन,पंचायत समिती कोपगांवच्या समोर, कोपरगांव, जि.अहमदनगर, पीन-४२३६०१
४.	श्री.अरविंद पुंडलीक सपकाळ	सेल्स इंजिनियर, प्रतिनिधी , मे.सोना पॉलीप्लास्ट,प्रा.ली.,माणिक भवन,पंचायत समिती कोपगांवच्या समोर, कोपरगांव, जि.अहमदनगर, पीन-४२३६०१
५.	श्री.विठ्ठल ताटे	कंपनीचे अधिकृत विक्रेते, मे.जय सदगुरु एंटरप्रायजेस,अरण वितरक - मे.सोना पॉलीप्लास्ट,प्रा.ली.,

सुनावणी प्रसंगी नमुना घेणारे अधिकारी गैरहजर होते. मात्र त्यांचे वरीष्ठ उ.वि.कृ.अ.कुईवाडी श्री.पी.डी.पाटील हजर होते.

१. सुनावणी प्रसंगी नमुना तपासणी यंत्रणेने केलेला युक्तीवाद -

तपासणी यंत्रणेचे प्रतिनिधी उपस्थित नव्हते मात्र तपासणी अहवालानुसार ईमिटर(ड्रीपर)नमुने तपासणी अहवालातील कलम ८.१ व ८.२ ची पूर्तता करीत नसल्याने नमुना अप्रमाणीत घोषित करण्यात आलेला आहे. हे उत्पादक कंपनीच्या निदर्शनास आणून दिले.

२. सुनावणी प्रसंगी उत्पादक कंपनी प्रतिनिधीने केलेला युक्तीवाद -

सन २०१४-१५ मध्ये उत्पादीत केलेल्या ठिबक सिंचन संचातील ईमिटर(ड्रीपर) या घटकाचे सोलापूर जिल्हयातून कंपनीच्या **मे.जय सदगुरु एंटरप्रायजेस,अरण** या वितरकांच्या केंदातून नमुने तपासणीसाठी काढण्यात आले होते.सदर नमुने तपासणी अहवालातील कलम ८.१ व ८.२ ची पूर्तता करीत नसल्याने अप्रमाणीत घोषित करण्यात आलेले आहेत. तपासणी अहवाल आम्हाला मान्य आहे. कंपनीच्या वतीन या बॅचमधील सर्व ईमिटरस बदलून देण्यात येतील. यापुढे असा प्रकार घडणार नाही याची दखल कंपनीकडून घेतली जाईल.

३. मे.सोना पॉलीप्लास्ट,प्रा.ली.,माणिक भवन,पंचायत समिती कोपगांवच्या समोर, कोपरगांव, जि.अहमदनगर, पीन-४२३६०१ कंपनीचे यापुर्वी काही नमुने अप्राणित झाले आहेत का? असल्यास त्याबाबत काय कार्यवाही केली आहे. यासंदर्भात सुनावणी प्रसंगी कृषि उपसंचालक(फलो-४) यांना

विचारणा केली असता केंद्र पुरस्कृत योजना व राष्ट्रीय सुक्ष्म सिंचन अभियानांतर्गत या पुर्वी काढण्यात आलेल्या नमुन्यांसंदर्भात कृषि आयुक्तालय स्तरावर ठेवण्यात आलेल्या नोंदवहीतील नोंदी व अप्रमाणित नमुन्यांसंदर्भातील कार्यवाहीबाबतच्या नस्तीनुसार मे.सोना पॉलीप्लास्ट,प्रा.ली.,कोपरगांव, यांचे वितरक व शेतकऱ्यांच्या शेतावरून काढण्यात आलेल्या नमुन्यामध्ये नमुना यापूर्वी अप्रमाणित झाला नसल्याचे कृषि उपसंचालक (फलो-४) यांनी सांगितले.

- निष्कर्ष -

सुक्ष्म सिंचन संच घटक नमुना तपासणी यंत्रणेचा अहवाल, कंपनी प्रतिनिधी यांचा युक्तीवाद, उपविभागीय कृषि अधिकारी,कुर्डूवाडी यांनी नमुद केलेली माहिती व कृषि उपसंचालक (फलो-४) यांनी निदर्शनास आणून दिलेली वस्तुस्थिती विचारात घेता खालील बाबी निदर्शनास येतात.

१. सोलापूर जिल्हयातील मंडल कृषी अधिकारी, टेंभूर्णी,ता.माढा यांनी मे.सोना पॉलीप्लास्ट,प्रा.ली.,कोपरगांव, कंपनीच्या जिल्हयातील मे.जय सदगुरु एंटरप्रायजेस,अरण या वितरकांच्या विक्री केंद्रातून तपासणीसाठी दि.२१.०२.२०१५ काढलेला नमुना तपासणी अहवालातील कलम ८.१ व ८.२ ची पूर्तता करित नसल्याने नमुना अप्रमाणित घोषित करण्यात आला आहे.

२. मे.सोना पॉलीप्लास्ट,प्रा.ली.,कोपरगांव, या सुक्ष्म सिंचन संच घटक उत्पादक कंपनीने शेतावरील पाणी व्यवस्थापन उपअभियानांतर्गत(OFWM) सन २०१४-१५ मध्ये पुरविलेल्या सुक्ष्म सिंचन संचातील घटकांच्या गुणवत्ता तपासणी साठी काढण्यात आलेल्या ईमिटरचा(ड्रीपर) नमुना वसंतदाद शुगर इन्स्टिट्यूट,मांजरी या तपासणी यंत्रणेने तपासणीत अप्रमाणित ठरविलेला आहे.तसेच तपासणी अंती नमुना अप्रमाणित घोषित झाला आहे ही बाब कंपनीने मान्य केली आहे.

३. कृषि उपसंचालक(फलो-४) यांनी कार्यालयातील तपासणी करून दिलेल्या माहितीवरून कंपनीने पुरवठा केलेल्या सुक्ष्म सिंचन संच घटकांचा नमुना अप्रमाणित होण्याची ही पहिलीच वेळ आहे असे स्पष्ट होते.

-: निर्णय :-

मे.सोना पॉलीप्लास्ट,प्रा.ली.,कोपरगांव,यांनी त्यांच्या सोलापूर जिल्हयातील मे.जय सदगुरु एंटरप्रायजेस,अरण या वितरकामार्फत ईमिटरचे (ड्रीपर) ज्या शेतकऱ्यांना वितरण केलेले आहे.अशा सर्व शेतकऱ्यांना कंपनीने स्वखर्चाने ईमिटर(ड्रीपर)कृषि विभागाच्या क्षेत्रिय अधिकाऱ्यांसमक्ष बदलून द्यावेत व तसा अहवाल कृषि आयुक्तालयास जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,सोलापूर यांचे मार्फत सादर करावा. त्यावर जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,सोलापूर यांनी स्वतःचे अभिप्राय देऊन अहवाल कृषि आयुक्तालयास सादर करावा.तसेच यापूढे कंपनीने गुणवत्तापूर्ण सूक्ष्म सिंचन संच घटकाची निर्माती व विक्री करावी. यापूढे अशा प्रकारे नमुना अप्रमाणित आढळून आल्यास केंद्र शासनाच्या नोव्हेंबर २०१० रोजीच्या आंग्ल भाषिय मार्गदर्शक सूचनांमधिल परिच्छेद १७.६(iii) मधील तरतूदीनुसार कंपनीची कृषि आयुक्तालयस्तरावरून राज्यात सुक्ष्म सिंचन उत्पादनाची करण्यात आलेली नोंदणी रद्द करण्यात येईल. तसेच शासनाच्या कोणत्याही योजने अंतर्गत सूक्ष्म सिंचन संचाचा पुरवठा करण्यावर बंदी घालण्यात येईल अशी त्यांना सक्त ताकीद देण्यात येत आहे.

स्थळ : शिवाजीनगर, पुणे - ४११ ००५

दिनांक : १२ जुलै, २०१६

संचालक, फलोत्पादन

कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

०००००

क्र.कृआआ-२०१६/सुसियो/नमूनेत/प्र.क्र.४/सोनापॉली/एल/फलो-४

कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य,

पुणे - ४११ ००५, दिनांक : ३० जुलै, २०१६

प्रति,

मे.सोना पॉलीप्लास्ट,प्रा.ली.,

माणिक भवन,पंचायत समिती कोपरगांवच्या समोर,

कोपरगांव, जि.अहमदनगर, पीन-४२३६०१

प्रत : माहिती व योग्य त्या कार्यवाहीसाठी अग्रेषित

- १) विभागीय कृषि सहसंचालक,पुणे
- २) जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,सोलापूर
- ३) प्रमुख,कृषि अभियांत्रिकी,वसंतदादा शुगर इंस्टीट्यूट,मांजरी (बु.),ता.हवेली,जि.पुणे, पीन -४१२३०७
- ४) कृषि सहसंचालक(फलोत्पादन),शिवाजीनर,पुणे-५ यांचे लघुलेखक(नि.श्रे.) / कृषि उपसंचालक(फलो-४)
- ५) उपविभागीय कृषि अधिकारी,कुर्डूवाडी,ता.कुर्डूवाडी,जि.सोलापूर
- ६) मंडल कृषि अधिकारी,टेंभुर्णी,ता.माढा व्दारा तालुका कृषि अधिकारी,माढा
- ७) श्री.विठ्ठल ताटे,
मे.जय सदगुरु एंटरप्रायजेस,अरण
वितरक - मे.सोना पॉलीप्लास्ट,प्रा.ली.,
- ८) प्रस्तुत कार्यासनाकडील सुक्ष्म सिंचन संच उत्पादक कंपनी नोंदणी विषय हाताळाणारे टिपणी सहाय्यक यांना माहिती व योग्य त्या कार्यवाहीसाठी.

प्रतिलिपी -

- १) मा.अपर मुख्य सचिव(कृषि व पणन),महाराष्ट्र शासन,कृषि व पदुम विभाग, मादामकामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरू चौक, मंत्रालय, मुंबई-३२ यांना माहितीसाठी सविनय सादर.
- २) मा.सह सचिव(फलोत्पादन), फलोत्पादन विभाग, कृषि सहकार व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, नवी दिल्ली यांना माहितीसाठी सविनय सादर
- ३) मा.आयुक्त,कृषि कृषि आयुक्तालय,महाराष्ट्र राज्य,पुणे यांना माहितीसाठी सविनय सादर.